

УДК 658

Добровольський В. О.

здобувач вищої освіти на другому рівні гр. ЕА-23-1,4
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективне формування та раціональне використання економічних ресурсів підприємства є ключовим фактором його стабільного розвитку. Управління активами вимагає постійного моніторингу та аналізу, оскільки саме від рівня ефективності управління оборотними активами залежить безперервність виробничих і збутових процесів. Крім того, правильне управління сприяє дотриманню необхідного рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності підприємства, що в свою чергу забезпечує максимізацію прибутковості та підвищення конкурентоспроможності.

Управління активами є ключовим аспектом функціонування будь-якого підприємства. Сучасні умови господарювання вимагають застосування збалансованих традиційних і інноваційних рішень, заснованих на глибокому аналізі досягнень фінансової науки та практики. Активи являють собою складну економічну категорію, що охоплює широкий спектр теоретичних і практичних аспектів. Одним із головних завдань є побудова ефективної системи управління цими активами [1].

Ефективне управління активами має бути цілісним і системним, включати всі аспекти діяльності організації та враховувати взаємозв'язок між різними видами активів: фізичними, людськими, інформаційними, нематеріальними та фінансовими. Прогалини в одній сфері не можуть бути компенсовані успіхами в іншій [2; 3].

Важливим принципом управління активами є акцент на досягненні стратегічної цінності організації, а не лише на "управлінні заради активів". Ефективне управління має орієнтуватися на комплексний вплив на бізнес. Це не просто набір інструментів і методів, а радше корпоративна культура й система організації роботи, яка спрямована на досягнення найкращих результатів у довгостроковій перспективі.

Аналіз та систематизація методів функціонування будь-якого підприємства дає змогу визначити ключові шляхи оптимізації використання основних засобів та підвищення їх фондовіддачі. До таких шляхів належать:

- технічне та технологічне вдосконалення обладнання, включаючи його модернізацію;
- підвищення потужності агрегатів;
- заміна застарілих засобів на нові, більш продуктивні та енергоефективні зразки, що дозволяють знизити витрати енергії на виробництво продукції;
- забезпечення своєчасного та якісного обслуговування обладнання, а також ремонт у міжремонтний період;
- дотримання оптимального технологічного процесу, що допомагає уникнути простоїв у роботі обладнання;
- реалізація стратегій підприємства в галузі технічного, організаційного та економічного розвитку;
- перехід від епізодичної заміни спрацьованого обладнання до системного оновлення техніко-технологічної бази взаємопов'язаних виробничих процесів;
- розширення виробничого інструментарію;
- збільшення інтенсивності використання обладнання;
- вдосконалення виробничої техніки та технології;
- максимальне задіяння наявного парку обладнання [1].

Підвищити ефективність використання обладнання також можливо шляхом встановлення потужніших і продуктивніших агрегатів із меншими енерговитратами.

Підвищення ефективності екстенсивного використання обладнання передбачає зменшення простоїв, скорочення часу на підготовчі та допоміжні операції, а також збільшення тривалості роботи обладнання. Цього можна досягти шляхом покращення організації виробничих процесів та впровадження заходів із розширення виробничого інструментарію. У результаті застосування раціональних методів і прийомів праці на токарних верстатах робітники зменшують витрати часу на виконання комплексу технологічних операцій.

Важливим елементом стратегії підприємства є визначення оптимального обсягу та структури оборотних активів, що має суттєвий вплив на формування джерел власних ресурсів. Належне управління оборотними коштами дозволяє підприємству акумулювати достатні внутрішні ресурси для покращення фінансово-господарської діяльності [2].

Розглянемо моделі стратегічного управління активами підприємства.

1. Агресивна стратегія. Основу складає максимальне використання короткострокових джерел фінансування. Підходить для компаній із високою швидкістю обороту ресурсів і готовністю працювати в умовах підвищеного ризику. Головним недоліком є підвищена ймовірність втрати платоспроможності через сильну залежність від короткострокових фінансових зобов'язань.

2. Збалансована стратегія. Заснована на пропорційному використанні як власного, так і позикового капіталу. Поєднує помірний рівень ризику з прийнятною дохідністю. Популярна серед компаній, що прагнуть досягти стабільності та поступового розвитку.

3. Консервативна стратегія. Основний акцент робиться на використанні власних фінансових ресурсів. Забезпечує низький рівень ризиків, але водночас підвищує загальну вартість капіталу. Рекомендована для підприємств, які прагнуть уникати суттєвих фінансових ризиків [3; 4].

Підприємствам з метою покращення управління активами рекомендується: посилити контроль за дебіторською заборгованістю для стабільного зниження її тривалості; оптимізувати використання основних засобів для підвищення фондоддачі; забезпечити більшу частку власних коштів у фінансуванні матеріальних запасів для зменшення фінансових ризиків.

Основними шляхами підвищення ефективності використання активів виробничих засобів є: поліпшення складу, структури та технічного стану основних засобів; удосконалення процесів планування, управління та організації праці й виробництва; зниження фондомісткості, підвищення фондоддачі та продуктивності праці; розвиток матеріального і морального стимулювання праці на підприємстві [2].

На наш погляд, ефективна модель управління активами сучасного підприємства повинна: орієнтуватися на довгострокові стратегічні цілі підприємства як господарської системи та враховувати економічні інтереси його власників; відповідати різноманітним сценаріям розвитку суб'єкта господарювання, що зумовлено динамічними змінами у зовнішньому середовищі; забезпечувати безперервний процес формування загально корпоративної та функціональних стратегій підприємства; передбачати узгодженість стратегічних рішень у різних напрямках діяльності підприємства, за типами ресурсів, функціями тощо; демонструвати високу соціально-економічну ефективність, прозорість та оптимальну трудомісткість.

Література:

1. Бабій О., Койнак В. Сучасні проблеми та перспективи управління активами підприємств. *Економіка та суспільство*, 2024, вип. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3403>
2. Болгар Т.М., Кальченко А.О. Шляхи підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства. *Економіка та суспільство*, 2018, №14. С. 765-771.
3. Гаватюк Л.С., Пілат А.К. Удосконалення механізму управління оборотними активами як умова ефективного функціонування підприємств. *Вісник Хмельницького нац. університету*. 2022, №1. С.189-194.
4. Кравченко О.А. Удосконалення класифікації стратегій управління поточними активами підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія Економіка і менеджмент. 2019. Вип. 35. С.73-79.